

Crna Gora

Uprava za zaštitu kulturnih dobara

JU KULTURNI CENTAR BAR				
Primljeno: 13.02.2026.				
Org. jed.	Jed. k. znak	R. broj	Prilog	Vrijednost
		01-041/26-184		

Adresa: Njegoševa 85b,
81250 Cetinje, Crna Gora
tel: +382 41 232 153
e-mail: uzkd@t-com.me

Broj: UP/I-03-041/25-488/3

Cetinje, 30. 01. 2026. godine

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, postupajući po zahtjevu Sekretarijata za urbanizam i prostorno planiranje, Opština Bar, broj 07-332/25-735/3 od 19.11.2025. godine, zaveden kod ovog organa pod brojem UP/I-03-041/25-488/1 od 24.11.2025. godine, za izdavanje konzervatorskih uslova za izradu tehničke dokumentacije za rekonstrukciju postojećeg objekta - unutrašnje stare kapije "Postrela" (objekat 112), koja se nalazi u okviru kulturnog dobra Stari grad Bar, opština Bar, na osnovu čl.102 stav 2 i čl.101 stav 2 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 92/25), Pravilnika o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru ("Sl.list Crne Gore" br. 61/18), a u vezi sa članom 18 i čl. 46 stav 2 Zakona o upravnom postupku ("Sl.list Crne Gore" br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

o konzervatorskim uslovima za izradu konzervatorskog projekta sanacije objekta 112 - unutrašnja kapija, kulturno dobro Stari grad Bar, opština Bar

I

- Sprovesti sva potrebna istraživanja i detaljno analizirati dokumentaciju o grupaciji objekata koji čine cjelinu sa objektom broj 112 (sprovedena arheološka istraživanja, arhivska građa, foto-dokumentacija, projektna dokumentacija, literatura...). Na osnovu dobijenih relevantnih podataka planirati sanacione mjere u cilju njegovog očuvanja i unaprijeđenja;
- Konzervatorske mjere planirati na način kojim se poštuje autentičnost i integritet ovog kulturnog dobra. Sve intervencije podrediti istorijskim, arhitektonskim i ambijentalnim vrijednostima kulturnog dobra uz obavezno poštovanje duha mjesta – genius loci;
- Imajući u vidu stanje objekta (prisustvo pukotina i nedostajući tesnaci) neophodno je utvrditi njegovo konstruktivno stanje, te na osnovu rezultata istraživačkog postupka planirati sanaciju. Prilikom izrade projekta konstruktivne sanacije i zadovoljavanja zahtjeva stabilnosti objekta, sve intervencije podrediti očuvanju spomeničkih i istorijsko-umjetničkih svojstava kulturnog dobra;
- Ukoliko rezultati istraživanja pokazu da je neophodno predvidjeti sanacione mjere na djelovima susjednih objekata sa kojima je predmetni objekat povezan, onda je potrebno i njih tretirati projektom;
- Snimiti sva oštećenja objekta, evidentirati ih i prikazati grafičkim priložima uz fotodokumentaciju. Planirane intervencije je neophodno detaljno obrazložiti u tekstualnom dijelu projekta i grafički predstaviti;
- Moguće je dopuniti nedostajuće partije zidova, jedan do dva reda kamena na obrušenim pozicijama a sve na osnovu rezultata istraživanja. Upotrijebiti kamen zatečen na lokalitetu, ili sa istim karakteristikama (dimenzije, boja, način obrade) u odnosu na postojeće elemente. Krune zidova očistiti i konsolidovati labilne redove. Ispuniti udubljenja i konkavne partije kako ne bi dolazilo da zadržavanja vode;
- Ukoliko je u cilju sanacije neophodno razgraditi pojedine partije zida, iste je potrebno numerisati i vratiti na prvobitne pozicije, a što je potrebno grafički prikazati u projektu;
- Kamene zidove je potrebno očistiti, što podrazumijeva čišćenje rastinja, kao i labilnih fuga. Analizirati sastav maltera, na osnovu kojeg je potrebno uraditi recepturu za novu

maltersku smjesu. Novi malter bojom, strukturom, načinom nanošenja i tehnikom obrade mora biti usklađen sa postojećim malterom;

- U procesu sanacije objekta maksimalno poštovati zatečeno stanje, i prilikom sprovođenja konzervatorskih mjera koristiti se tradicionalnim tehnikama, zanatima i materijalima.
- Predvidjeti tretman čišćenja okolnog terena od vegetacije, kao i od raznih naslaga nečistoća.

II

- Projekat urađen u skladu sa ovim uslovima, te izrađen od strane javne ustanove koju osniva Vlada, ili pravnog lica koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu, potrebno je dostaviti na prethodnu saglasnost Upravi za zaštitu kulturnih dobara.
- Sadržaj Konzervatorskog projekta potrebno je uskladiti sa Pravilnikom o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru.
- Ukoliko je za sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola primjenjuju se i propisi o planiranju prostora i izgradnji objekata.

III

Donošenjem ovog Rješenja stavljaju se van snage Rješenje broj UP/I-03-207/2023-3 od 05.03.2024. godine i Rješenje broj UP/I-03-207/2023-9 od 12.08.2024. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Postupajući po zahtjevu Sekretarijata za urbanizam i prostorno planiranje, Opština Bar, broj 07-332/25-735/3 od 19.11.2025. godine, zaveden kod ovog organa pod brojem UP/I-03-041/25-488/1 od 24.11.2025. godine, za izdavanje konzervatorskih uslova za izradu tehničke dokumentacije za rekonstrukciju postojećeg objekta - unutrašnje stare kapije "Postrela" (objekat 112), koja se nalazi u okviru kulturnog dobra Stari grad Bar, opština Bar, nakon uvida u dokumentaciju i terenskog obilaska, konstatuje se sljedeće:

Stari grad Bar ima status nepokretnog kulturnog dobra na osnovu *Rješenja br. UP/I-02-97/2017-2 od 03.05.2017. godine*, te stoga sve intervencije na njemu podliježu odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Objekat 112, po nomenklaturi prof. Đurđa Boškovića, nalazi se na zidu koji je između jugozapadne kule gornjeg grada, 167, i donje kapije 71, zatvarao ovaj najstariji dio Starog Bara. Jezgro kapije zidano je dosta uskim, pločastim komadima krečnjaka koji obrazuju svod, i krupnijim kvaderima, dosta nepravilnim, pritesanim, u bočnim zidovima. Istočno i zapadno od centralnog dijela kapije odvajaju se dva, na isti način zasvedena prolaza: istočni vodi u unutrašnjost istočne kule, a zapadni sada u malu prostoriju sa dvije niše u čije zidove su utopljeni ostaci zapadne kule. Prostorija je zasvedena plitkim svodom. Istočna kula, izdužene nepravilne osnove, polukružne u sjevernom dijelu, podignuta je na zidovima starije građevine pravougaone osnove, a djelimično i na stijeni.

Starost kule teško je odrediti, fundirana je na starijoj građevini, a u istočnom zidu, sa njene spoljašnje strane, sasvim pri dnu, nalazi se niša. Ispred niše, na oko 40 cm, prolazi zid, koji je nešto zakošen u odnosu na zid kule. U sjevernom dijelu, gdje se kula naslanja na stariju građevinu, ona se prilagođava zidu ispod sebe. U podnožju tog starijeg, sjevernog, otkopanog

zida ispod kule, na živoj stijeni na kojoj je fundiran, nađeno je staklo iz kasnoantičke epohe, tako da je moguće da je i zid na koji se kula oslanja iz ovoga doba. To se može zaključiti po njegovoj obradi koja je izvedena od horizontalnih redova sasvim izduženih, oštih, pomalo nepravilnih pritesanih kvadera krečnjaka, sa komadima pločastog kamena, kao i fragmentima blago izvijene ćeramide.

Na spratu kapije razaznaju se tragovi porušene crkvice. Pod crkvice bio je popločan većim sivkastim pločama. Poslije rušenja crkvice, vjerovatno u tursko doba, prvo je susjedni objekat 111 proširen na račun njenog unutarnjeg prostora, pa je poslije i sprat kule adaptiran za stambene svrhe.

Terenskim obilaskom kulturnog dobra, dana 19.01.2026. godine, konstatovano je da je objekat 112 u lošem stanju, Na zidovima su vidljive pukotine, pojedini tesanici nedostaju. Zbog atmosferilija vezivno svojstvo maltera je oslabilo, što je dovelo do njegove rastresitosti i gubljenja kvalitetne veze između kamenih blokova. Evidentirano je da su u posebno lošem stanju ostaci zidova nekadašnje crkvice, sjeverni i južni zid su nagnuti prema glavnom prolazu i skloni su obrušavanju te samim tim predstavljaju opasnost za posjetioce.

Zbog lošeg stanja predmetnog objekta, a u cilju otklanjanja rizika od obrušavanja potrebno je u što skorije vrijeme preduzeti konzervatorske mjere. Imperativ je da one budu planirane na način kojim će se poštovati zatečene vrijednosti kulturnog dobra, njegova autentičnost i integritet.

Imajući u vidu utvrđeno, u procesu izrade projektne dokumentacije, potrebno je poštovati navedene konzervatorske uslove.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je postupajući po zahtjevu JU Kulturni centar Bar, donijela Rješenje o konzervatorskim uslovima za izradu konzervatorskog projekta sanacije objekta 112 – unutrašnja kapija, kulturno dobro Stari grad Bar, broj UP/I-03-207/2023-3 od 05.03.2024. godine. Nakon toga, takođe po zahtjevu JU Kulturni centar Bar, ova Uprava je donijela Rješenje o davanju saglasnosti na Konzervatorski projekat objekta 112 – unutrašnja kapija, kulturno dobro Stari grad Bar, broj UP/I-03-207/2023-9 od 12.08.2024. godine. Pomenuta Rješenja su donesena u odnosu na zahtjevom navedene radove koji su planirani od strane JU Kulturni centar Bar, a koji ne podliježu propisima o izgradnji objekata, odnosno za sprovođenje tih konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru nije potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola.

Međutim, nakon što je ova Uprava primila zahtjev Sekretarijata za urbanizam i prostorno planiranje, Opština Bar, (zaveden pod brojem UP/I-03-041/25-488/1 od 24.11.2025. godine), za izdavanje konzervatorskih uslova za potrebe izdavanja urbanističko-tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacije za rekonstrukciju postojećeg objekta - unutrašnje stare kapije "Postrela" (objekat 112), koja se nalazi u okviru kulturnog dobra Stari grad Bar, opština Bar, konstatovano je da je za predmetne radove na kulturnom dobru potrebna primjena i propisa o izgradnji objekata pa samim tim i donošenje novog Rješenja o konzervatorskim uslovima, u skladu sa članom 101 stav 2 Zakona o zaštiti kulturnih dobara kojim je propisano: ako je za sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola primjenjuju se i propisi o planiranju prostora i izgradnji objekata. S tim u vezi, konstatovano je da se donošenjem ovog Rješenja stavljaju van snage Rješenje broj UP/I-03-207/2023-3 od 05.03.2024. godine i Rješenje broj UP/I-03-207/2023-9 od 12.08.2024. godine.

Članom 102 stav 2 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, ("Sl.list Crne Gore" br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 92/25) je definisano da za izradu konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru za koje je neophodna prijava

građenja, odnosno građevinska dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata, Uprava, na zahtjev organa nadležnog za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova, izdaje konzervatorske uslove.

Sadržaj Konzervatorskog projekta je preciziran Pravilnikom o bližem sadržaju konzervatorskog projekta za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru ("Sl.list Crne Gore" br. 61/18).

Projekat urađen u skladu sa ovim uslovima, te izrađen od strane javne ustanove koju osniva Vlada (član 122 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,) ili pravnog lica koje ima odgovarajuću konzervatorsku licencu (član 106 Zakona o zaštiti kulturnih dobara,), potrebno je dostaviti, u analognoj i digitalnoj verziji, na prethodnu saglasnost Upravi za zaštitu kulturnih dobara, a shodno članu 103 stav 7 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Shodno izloženom, riješeno je kao u izreci.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja ima se pravo žalbe Ministarstvu kulture i medija, u roku od 15 dana od dana prijema istog, a podnosi se preko ove Uprave.

DIREKTORICA
Petra Zdravković
dr Petra Zdravković

Dostaviti:

- Opština Bar - Sekretarijat za urbanizam i prostorno planiranje;
- JU Kulturni centar Bar;
- u spise predmeta.